

Umělecké dílo

Vývoj uměleckého díla

vypracovala: Lenka Nakládalová

Umění mělo velký význam již od prvopočátků. Od dob pravěku se sice význam umění radikálně změnil, ale význam je stále velký. Hlavně v pravěku a následně v Egyptě mělo umění převážně náboženský význam. Během dějinných období se s celkovým způsobem existence lidské společnosti mění povaha a smyslové vnímání. Každá doba měla své charakteristické prvky. Až od dob renesance umění klade důraz hlavně na tvořivost, originalitu a individualitu umělce.

V době pravěku se umění projevilo hlavně u jeskyních maleb a sošek venuší k úctívání kultu ženy jako matky. Egypt je znám hlavně pyramidami, které sloužili jako hrobky (pohřebiště pro faraonova dvojníka KA). Setkáváme se zde poprvé v umění s pojmem hierarchická perspektiva, která ovlivňuje i umění antiky. Antika nám přináší částečný odklon od Boha a začíná se zajímat i o člověka (sochařství - Diskobolos). Zrodily se zde i architektonické skvosty jako cirkus, amfiteátry, vítězné oblouky či sloupy a hlavně divadlo. V románském období se čerpá z náboženství a vznikají zde baziliky na půdorysu latinského kříže. Tvůrčí originalita a autorství zde nemá význam, umělci pracovali podle předloh. Gotika se projevila křesťanskými motivy, ale později se zde projevila i antika. Byl zde zachován symbolický přístup k námětům, ale projevuje se zájem o smyslové vnímání, který byl podporován scholastickou filozofií. Důležitou osobností byl Hieronymus Bosch, který vynikal dovedností zobrazovat lidské neřesti (maloval je v podobě monster, které představovaly nesmyslnost lidského počínání, dílo se stalo inspirací i pro umělce 20.století). Renaissance vycházela z původní antiky, ale je charakteristická zájmem o člověka a přírodu. Byl posílen individualismus. Toto období je všeobecně považováno za období ve kterém je velký rozmach uměleckých děl (Michelangelo, Leonardo da Vinci, Tizian). Baroko se snažilo diváka uchvátit a to ve všech uměleckých směrech. U pozdějších uměleckých směrů se již projevuje modernizace umění a různé experimenty.

V roce 1826 Joseph Niepce vytvořil první fotografii, která se rychle posouvala kupředu, ale až u techniky zvané kalotypie (talbotypie) se dala udělat fotokopie. V počátcích fotografie byly časté diskuze, zda fotografie zcela nezastíní malířství. Dnes jsou tyto obavy již zcela zbytečné.

Na konci 19.století přichází film. Ve filmu je důležité, aby herec hrál sám sebe. Film nás obohatil o postupy. Výkon divadelního herce je publiku prezentován pomocí jeho osoby, ale u filmového herce pomocí aparatury (tvoření montáží, speciální záběry). Úkolem umění bylo vždy vytvářet poptávku a snažilo se přicházet s nějakou novou formou.

Za války fašistické Německo zneučilo umění ke své propagandě. Fašismus se pokoušel organizovat nově vznikající zproletarizované masy, aniž porušoval vlastnické vztahy, na jejichž odstranění masy naléhaly. Svou spásu spatřoval v tom, že dovolil masám vyjádřit se (ne však domáhat se svých práv). Ovšem na jeho filmy bylo také reagováno filmy, ale tentokrát animovanými a to z dílny Walta Disneyho. Tyto animované filmy nebyly bohužel vždy brány jako ukazující nesmyslnost války, ale někteří v tom viděli sympatizování s fašismem. Walt Disney byl i obviněn, že byl po celý svůj život antisemita, ale pro toto obvinění neexistují žádné důkazy.

Válka byla živým důkazem toho, že i umění se dá zneužít a znehodnotit!

Pokud se zabýváme uměním nesmíme opomenout pojem reprodukovatelnosti, kterým se zabývá Walter Benjamin v eseji Umělecké dílo ve věku své technické reprodukovatelnosti. Ten tvrdí, že: „Oddělilo – li se umění ve věku své technické reprodukovatelnosti od kultického základu, zbavilo se také provždy zdání samostatnosti.“

Reprodukce naráží na neopakovatelnost díla, které ji přibližuje masám. Tím boří tradici originálu a tím i jeho jedinečnost. Ovšem reprodukce tu byla vždy. Řekové znali pouze reprodukce lití a ražení a všechna ostatní díla byla jedinečná. Dřevoryt reprodukoval grafiku a písmo. Tyto druhy

reprodukovatelnosti byly hlavně v minulosti. Za dnešní trend reprodukovatelnosti by se dalo považovat kopírování, které je již snadné a rychlé.

Podle Jana Mukařovského musí být umělecké dílo vnímáno i tvořeno dle uměleckých pravidel, které jsou uloženy v podvědomí umělce i diváka. Umělecké dílo se musí shodovat nebo být v rozporu, protože pokud toto neplatí, dílo se stává dílem nepochopeným.

Použitá literatura:

Umělecké dílo ve věku své technické reprodukovatelnosti, Walter Benjamin

Estetická funkce, norma a hodnota, Jan Mukařovský

Maturitní otázky z dějin umění, pro Střední školu uměleckomanažerskou, s.r.o., Brno, Dagmar Kneslová